

N:o 35.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion i fråga om förvaltning
och användning af den Längmanska donationsfonden.*

(I. A.)

I en inom Andra Kammaren väckt motion (N:o 23) har herr friherre *A. E. Nordenskiöld*, under åberopande af ett utaf handlanden Erik Johan Längman den 20 december 1859 upprättadt testamente, deraf afskrift finnes detta utlåtande bilagd, meddelat, att sedan Längman den 16 oktober 1863 afidit, samt testamentet blifvit behörigen bevakadt och vunnit laga kraft, den testamenterade egendomen först öfvertagits af för sådant ändamål utsedde ombud för Sverige och Finland, hvilka i början gemensamt förvaltad egendomen, men sedermera i enlighet med testamentets föreskrifter fördelat tillgångarne, så att af de influtne medlen 555,776 mark 69 penni, ett belopp af 191,129 mark 74 penni tillfallit Finland och 364,646 mark 95 penni Sverige. Af Längman tillhöriga 50 aktier i Forssa bomullsspinneriaktiebolag hade 17 aktier öfvertagits af Finland och 32 aktier af Sverige. En aktie hade bibehållits såsom gemensam egendom, intill dess densamma någon tid derefter af Finland inlösts.

Enligt hvad motionären vidare anför, vore testamentet ej allenast affattadt under den långtifrån berättigade förutsättning, att de nu rådande ekonomiska förhållandena och lagarna för kapital och ränta skulle oförändrade ega bestånd en följd af århundraden, utan äfven eljest ytterligt svårtydt. Under sådana förhållanden hade motionären trott, att man vid förvaltningen af den svenska andelen borde, såvidt möjligt vore, taga till norm den tolkning af testamentets ordalydelse, som gjort sig gällande i grannlandet, der testamentets utförande öfvervakats af flere personer, som under personlig beröring med Längman kunnat sätta sig in i dennes tänkesätt och åskådning.

Efter inhemtade upplysningar har motionären meddelat, att hvad som tillfallit Finland förvaltats först af ett skildt ombud, sedan af Finlands bank, af Finlands statskontor och numera af ständernas bankfullmäktige genom Finlands bank. Dessa tillgångar hade för några år sedan i enlighet med testamentets föreskrifter delats i tvänne fonder, Litt. A och Litt. B. Vid 1881 års utgång uppgick fonden

Litt. A till	mark 376,641: 46
Litt. B till	» 509,393: 28

Summa 886,034: 74.

Vid 1882 års landtdag hade ständerna, å hvilka användningen af fondernas tillgångar ankomme, beslutit, att utaf hälften af de räntor och öfriga vinstmedel, som under åren 1881, 1882 och 1883 dels tillflutit, dels tillflöte fonden Litt. B, skulle årligen under åren 1882—1884 utbetalas ett belopp af 1,500 mark till hvar och ett af samfundet Societas pro fauna et flora fennica, Finska konstföreningen, Historiska samfundet och Folkupplysningssällskapet för att af dessa samfund användas till främjande af deras ändamål, äfvensom att bankfullmäktige egde »till nästa landtdag inkomme med förslag rörande användningen af såväl den summa, hvilken af nämnda hälft kan återstå, sedan från densamma afdragits förenämnde utbetalningar samt förvaltningskostnader och legat, som ock den del af de fonden Litt. B under den närmast derpå följande tiden tillflytande inkomster, hvilken på grund af bestämmningarne i testamentet får disponeras».

Enligt bankfullmäktiges till 1885 års landtdag aflemnade summariska öfversigt och förslagsvis gjorda beräkningar hade tillgångarne vid utgången af år 1884 uppgått i

fonden Litt. A till.....	mark 489,621: 59
» Litt. B »	» 574,127: 36

Summa 1,063,748: 95.

Kalkylen öfver hvad som kunde disponeras upptoge:

Innestående ult. dec. 1883	mark 13,458: 16
1884 influtit	» 12,105: 01
Beräknad inkomst åren 1885, 1886 och 1887	» 37,250: —

Summa 62,813: 17.

Bankfullmäktige hade föreslagit att denna summa skulle för åren 1885—1887 sålunda användas, att årligen utbetalades 2,000 mark till sam-

funden Societas pro fauna et flora fennica, Finska konstföreningen, Historiska samfundet, Folkupplysningssällskapet och Finsk-ugriska föreningen; att 10,000 mark skulle ställas till Vetenskapssocietetens disposition såsom bidrag till bestridande af kostnaderna för tryckning af finska polarexpeditionens arbeten; att till komitén för uppresande af ett äreminne öfver J. L. Runeberg skulle utges det belopp, som utöfver de för Runebergsstodens uppresande insamlade medel ytterligare erfordrades, utgörande omkring 6,000 mark, samt att hvad ännu återstode i behåll skulle reserveras till användning af näst sammanträdande ständer. Efter sammanjemkning af de skilda ständens beslut hade ständerna slutligen förenat sig i följande fördelning:

Konstföreningen	årligen under 3 år mark	4,000
Societas pro fauna et flora fennica.....	d:o »	2,000
Folkupplysningssällskapet	d:o »	4,000
Historiska samfundet.....	d:o »	2,000
Finsk-ugriska sällskapet	d:o »	2,000
Fornminnesföreningen	d:o »	2,000
Föreningen »Svenska folkskolans vänner»..	d:o »	1,500
Vetenskapssocieteteten i ett för allt.....	»	10,000

Vid 1888 års landtdag hade behållningen utgjort:

i fonden Litt. A	mark	604,375: 79
» Litt. B	»	600,621: 25

Summa 1,204,997: 04

Den ränteinkomst, som för åren 1888, 1889 och 1890 kunde användas, hade utgjort mark 39,391: 07.

Vid behandlingen af bankfullmäktiges förslag rörande fördelningen hade ständerna icke fattat samstämmigt beslut, hvarför frågan för den gången förfallit.

Vid 1891 års landtdag hade fondernas tillgångar utgjort:

fonden Litt. A	mark	841,030: 30
» Litt. B	»	832,735: 51

Summa 1,673,765: 81

Den summa, som för åren 1891, 1892 och 1893 kunde disponeras, hade beräknats till 111,752 mark 41 penni.

Af de disponibla vinstmedlen, hvilka den 31 dec. 1890 innestode i fonden Litt. B, hade ständerna anslagit följande belopp:

till Societas pro fauna et flora fennica.....	i ett för allt	6,000	mark
» Finsk-ugriska sällskapet.....	d:o	20,000	»
hvaraf minst hälften var afsedd att utgöra understöd för arkeologiska forskning i Asien.			
» Historiska samfundet.....	d:o	8,000	»
» Fornminnesföreningen.....	d:o	6,000	»
» Svenska litteratursällskapet.....	d:o	10,000	»
» Sällskapet för Finlands geografi.....	d:o	6,000	»
» Geografiska föreningen.....	d:o	3,000	»
» Folkupplysningssällskapet.....	d:o	12,000	»
» Föreningen »Svenska folkskolans vänner»...	d:o	3,000	»
» Föreningen »Finska folkskolans vänner».....	d:o	3,000	»
» »Kuopion isanmaallinen seura» (Kuopio fosterländska förening.....	d:o	1,000	»
» Finska Konstföreningen.....	d:o	9,000	»
» Konstnärsgillet.....	d:o	3,000	»
» Turistföreningen såsom bidrag till bekostande af föreningens litterära publikationer.....	d:o	3,000	»
för utgifvande af urkunder rörande Finlands historia under de sista decennierna af det 18:de och början af innevarande århundrade, att disponeras af Historiska samfundet.....	d:o	8,000	»
för inrättande af folkbibliotek i östra Finland, att disponeras af Folkupplysningssällskapet.....	d:o	1,000	»
till Längmanska täflingspris för vetenskapliga och litterära arbeten, som utkomma under åren 1891—1893.....	d:o	9,000	»
sålunda att ett vetenskapligt täflingspris på 3,000 mark ställes till Finska Vetenskapssocietetens disposition samt två litterära täflingspris, hvartdera jemväl å 3,000 mark, att af Svenska och Finska Litteratursällskapen genom utsedde delegerade samfaldt utdelas, med rättighet dock för bemälda samfund att äfven i smärre täflingspris fördela de för angifna ändamål anslagna beloppen, i fall sådant befinnes af omständigheterna påkalladt.			

Summa F. mark 111,000: —

Äfven i Sverige hade, på sätt motionären vidare anført, år 1877 fråga uppstått om att för de af testator angifna ändamål använda en del af de på Sveriges lott fallna testamentsmedlen. Denna svenska andel hade vid 1878 års ingång utgjort 841,013 kronor 63 öre, hvaraf följande belopp belöpte sig på de olika i testamentet föreskrifna fonderna:

fonden Litt. A.....	kronor	356,361:71
» » B.....	»	395,561:50
» » C.....	»	89,090:43

Summa kronor 841,013: 64.

Frågan hade dock fått förfalla på grund af ett utlåtande af justitie-kanslersembetet, som, till en början, angående den tilltänkta utdelningen från fonden Litt. B anført, att tvenne, om ej flere olika tolkningar af testamentets föreskrifter syntes kunna göras, nemligen:

den ena

att då i afseende å denna fond icke, såsom rörande fonden Litt. A blifvit uttryckligen stadgadt, att utdelning till de med fonden afsedda allmänt nyttiga ändamål skulle börja först sedan fonden ett visst antal gånger genom räntans läggande till kapitalet fördubblats, och då ej heller för fonden Litt. B. såsom för Litt. A föreskrifvits, att deraf framdeles skulle genom afsättning från hufvudfonden bildas flere mindre fonder, hvilkas afkomst utgjorde de medel, som skulle användas för de med fonden afsedda ändamål, så skulle häraf kunna dragas den slutföljd, att testators vilja och afsigt med fonden Litt. B varit, att utdelning för hvarje år af halfva behållna räntan till vetenskaper med mera skulle börja, om ej genast, åtminstone då det belopp, som skulle bilda 1 serien, vore uppnådt, och den afsedda alltjemt fortgående förökningen af samma kapital åstadkommas endast genom den andra halfva räntans läggande dertill;

samt den andra tolkningen

att då testator i afseende å fonden Litt. B så till vida hänvisat till de för Litt. A gällande stadganden, att han äfven för Litt. B. föreskrifvit »förräntning i serier», deraf uppräknades de tre första med tillägg »och så vidare», men denna föreskrift i afseende å fonden Litt. B, derifrån några mindre fonder ej skulle afsättas, saknade all betydelse, der icke något visst vilkor, hvilket här ej gerna kunde vara annat än utdelningens påbörjande, vore fästadt vid uppnåendet af någon viss serie, då föreskrifvet blifvit, att alla förvaltningsomkostnader och arfvoden, som anginge hvardera fonderna Litt. A och B, skulle af denna dertill bestämde fond (Litt. B) intill sjetten seriens slut i Litt. A utgå, hvilket naturligtvis måste minska

beloppet af den för hvarje år uppkommande behållna räntan å fonden Litt. B, så att, i händelse utdelning af hälften utaf samma behållna ränta redan från första början skolat ske, tillväxten af kapitalet skulle i väsentlig mån fördröjas; och då testator tydligen haft för afsigt att genom den af honom gjorda donation och dervid föreskrifna så kallade förräntning i serier bilda stora kapitaler, hvilka först »i tidens längd skulle göra önskad verkan»; så syntes häraf kunna antagas, det testators afsigt med fonden Litt. B varit, hvad tydligen stadgades i afseende å Litt. A och C, att utdelning af halfva behållna räntan för de med fonden afsedda ändamål ej skulle få ega rum, förrän samma fond vuxit till så stort belopp, som efter testators sätt att räkna och uttrycka sig svarade mot »sjette seriens slut».

Vidare hade justitiekanslersembetet framhållit, att det vore omöjligt att med full bestämdhet afgöra, hvilkendera af dessa båda olika uppfattningar af testators ord och vilja kunde vara den rätta, men att embetet för sin del ansåge de skäl, som talade för den sist anförda åsigten, vara öfvervägande, hvadan embetet hemställt, att Kongl. Maj:t måtte finna någon utdelning af fonden Litt. B ännu icke böra ega rum.

Vidkommande derefter frågan om tillsättande af en komité, hade justitiekanslersembetet framhållit, att embetet å ena sidan funne, att, när de ifrågavarande fonderna och särskildt den så kallade fonden Litt. B vuxit till sådant belopp, att utdelning af den behållna räntan deraf borde ega rum, det enligt testamentets föreskrifter vore nödigt att bilda den af testator omtalade komité för ombesörjande af utdelningen och fondernas förvaltning i öfrigt, men att embetet å andra sidan ansåge, att då, efter hvad ofvan yttrats, tiden för påbörjande af sådan utdelning ej ännu infallit och det efter den tolkning af testamentet, som redan egt rum, ej ansetts nödigt att redan från första början öfverlemna befattningen med testamentsmedlen åt en komité, så kunde ej heller nu vara af testators stadganden ovilkorligen påkalladt att låta komitén genast bildas, hvadan embetet i underdånighet hemstälde, att med komiténs tillsättande finge tills vidare anstå.

På grund af detta utlåtande hade Kongl. Maj:t beslutit att någon utdelning af fonden Litt. B ännu ej borde ega rum, samt att vid sådant förhållande med tillsättande af en komité för utdelningens besörjande och fondernas förvaltning i öfrigt skulle tills vidare anstå.

Vid finska landtdagen åren 1877—1878 hade deremot ekonomiskutskottet anfört följande:

»Såvidt utskottet kunnat finna, är härmed och genom testamentets bestämmelser i öfrigt af testator förordnad: att hälften af de årliga räntor, som inflyta i fonden Litt. B, skall användas till utbetalningar af Finlands andel i de uti testamentet bestämda legater och till bestridande tills vidare

af förvaltningskostnaden för begge fonderna, samt att det, som af denna hälft derefter återstår, finge nu redan användas för vetenskaper och sköna konster, litterära arbeten och skrifers gratisutdelning till allmoge.»

Mot justitiekanslersembetets tveksamma tolkning af testamentets i mer än ett hänseende dunkla ord syntes, efter motionärens förmenande, åtskilliga inkast kunna göras. Då härtill komme dels fondens betydliga tillökning sedan ingången af 1878, dels det prejudikat, numera erhållits rörande testamentets tolkning i testators hemland, vore, enligt motionärens mening, tiden inne att göra den tillgängliga delen af fonden (Litt. B) fruktbringande; hvadan motionären föreslagit, att Riksdagen måtte hos Kongl. Maj:t anhålla, det vederbörande måtte ytterligare pröfva om ej, i likhet med hvad som redan 1881 i Finland skett, en årlig utdelning till de af testator afsedda ändamålen af en del af räntan på *fonden Litt. B* af de Längmanska testamentsmedlen måtte få ega rum, och att, om detta ansåges kunna ske, Kongl. Maj:t måtte enligt testators föreskrift snarast möjligt utse en komité för förvaltning af den Längmanska testamentsfonden och för användande af de från densamma årligen disponibla medlen.

Statsutskottet, till hvars förberedande behandling denna motion blifvit hänvisad, får till en början meddela, att den Längmanska donationsfonden, som står under statskontorets förvaltning, vid 1892 års slut egde en behållning af 1,851,017 kronor 12 öre.

Då, såsom motionären framhållit, inom finska landtdagen den åsigt gjort sig gällande, att med testamentets föreskrifter är förenligt, att en del af fondens afkastning redan nu användes för de i sådant hänseende i testamentet bestämda ändamål, torde med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke äfven i afseende å den Sverige tillagda andelen af testators efterlemnade tillgångar, för hvilken andel samma bestämmelser gälla, som för den Finland tillkommande lotten kunna vidtagas åtgärder, hvarigenom de donerade medlens afkastning delvis komme att redan inom den närmaste tiden blifva tillgänglig för vissa bland de allmännyttiga ändamål, den är afsedd att främja. Vid sådant förhållande har utskottet ansett testamentets bestämmelser ånyo böra underställas Kongl. Maj:ts ompröfning; och derest Kongl. Maj:t skulle finna, att viss del af fondens afkastning må kunna redan nu disponeras, torde anledning förefinnas för Kongl. Maj:t att till Riksdagen göra framställning i ämnet.

Med anledning häraf får utskottet hemställa,

att herr friherre Nordenskiölds förevarande motion må på det sätt bifallas, att Riksdagen beslutar att hos

Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t tacktes taga i ompröfning, huruvida någon del af afkastningen af den Långmanska donationsfonden må redan nu kunna för något eller några af de i handlanden Erik Johan Långmans testamente af den 20 december 1859 afsedda ändamål disponeras samt derefter till Riksdagen inkomma med det förslag, hvartill förhållande må föränleda.

Stockholm den 14 mars 1893.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Bil. A.

Afskrift.

»Min qvarlåtenskap, bestående uti:			
Reverser m. m. enligt förteckning till Kapital.....	S. R.	112,970:	—
d:o d:o d:o	»	84,154:	07
d:o d:o d:o	»	45,682:	56
	»	242,806:	63
Af för osäkra fordringar.....	»	806:	63
	»	242,000:	—
Värdet för 70,000 stock, dels levererade, dels under flötning, antages.....	»	63,000:	—
Fordran hos Dresser & Co. & H. Matsen &.....	»	15,000:	—
	S. R.	320,000:	—

hvilket kapital, mindre eller större, skall efter min död förräntas, intills det uppnått 450,000 Rubel Silfver.

Af denna summa skall S. R. 218,750 delas uti Sju lotter,
och » 231,250 delas uti Fem lotter,

nämligen

$\frac{2}{7}$ delar af R. 218,750 till förmon för Finlands alla Stånd och Folkklasser, och hvar till enskilda Egendoms-innehafvare af alla Religioner höra, men dit höra icke församlingar som hålla egen grekisk kyrka och egen Grekisk präst, gör.....	S. R.	62,500:	—
$\frac{2}{5}$ delar af R. 231,250 till öfverst nämndas förman.....	»	92,500:	— 155,000: —
$\frac{5}{7}$ delar af R. 218,750 till förmon för Sveriges alla Stånd och Folkklasser.....	»	156,250:	—
$\frac{3}{5}$ delar af R. 231,250 till desamme gör.....	»	138,750:	— 295,000: —
	S. R.	450,000:	—

Af årliga räntan skall Fru Sophie Kåskelin, som med ömhet vårdat mig och under loppet af flere år mitt hem, jemte hennes tvenne barn min

Gud Son och Gud dotter, samt efterföljande anhöriga och personer, så länge de lefva årligen erhålla:

till Fru Sophie Kåskelin, med flere dertill ägande dopnamn Otteliana m. m.	S. R. 1,000: —
till hennes Son Uno Kåskelin och till hennes yngsta dotter Elida Kåskelin	» 1,000: —
hvaraf Sonen får intills fyllda 21 år, årligen 700 Rubel, och dottren under samma tid årligen S. R. 300. Men derefter erhåller dottren 700 Rubel och Sonen 300 Rubel.	
till Fru Kåskelins Moder Enke Fru Ljeutenantskan född Pistolkorss, hennes namn mins jag icke, men hon är Herr G. Kåskelins Svär Moder	» 30: —
till min Stjuf Syster Lovisa Klimetz	» 100: —
till min Stjuf Systers Son Fredric Klimetz	» 150: —
till dess hustru Johanna Klimetz	» 100: —
till min stjuf systers dotter Wendla Amalia Taube	» 40: —
till min Ekonom tjänstgörande vid mitt frånfälle	» 150: —
till Enke Fru Sidensjö i Lovisa, dessförinnan under namnet Florin	» 25: —
Snickare Enkan Malen i Fredrikshamn	» 25: —
10 Enkor i Anjala Kapell, namnen på en del uppgifna	» 70: —
till Snickare hustrun Johanna Palmgren	» 20: —
till Enke Fru Gröner i Stockholm Rdr 50 utgör	» 30: —
tillsammans S. R. 2,740: —	

Att utgå med $\frac{2}{5}$ delar af årliga räntebeloppet ifrån till förmån för Finland bestämda 92,500 Rubel samt med $\frac{3}{5}$ delar af årliga räntebeloppet från de för Sverige bestämda 138,750 Rubel.

Mine öfriga icke här antecknade, såväl kände som okände Släktingar, äga i följe häraf intet anspråk å min qvarlåtenskap, hvarken till större eller mindre del, icke eller något utöfver till här förtecknade Släktingar än de belopp här bestämt blifvit, öfvertygad att den oberoende delen som må hända mig okänt beroende delen af min släkt anhöriga böra prisa denna åtgärd, då de erfara huru knappt det nu förärade är, endast beräknat att i tidens längd kunna önskad värkan göra.

Uppgifter å mina tillgångar finnas enligt hoslaggde och framdeles utvisande Qvittans Intyg inom förseglat Convolut inlagda i Finska Bankens Hvalf, samt till Consul Julius Dippel i Viborg, och uti Convolut hos mig, såsom ock uti mine för det löpande året förda och uti min omgifnings värjo utvisande Böcker.

Mine uti Finland under idkad sågrörelse uti nära 30 år i alla directioner gjorda resor, äfven att hafva ägt ett sågverk uti Öfver Torneå, har lärt mig känna hvarje mänskligt lidande; Och hvilket om genom Cultivering m. m. småningom och först efter Sekler till det mästa afhjelpat, andock aldrig skall i och för Climatets svåra och Jordmånens mera vanlottade beskaffenhet kunna frigöras från ömsom påkommande Frost-, Missväxt-, hungers- och Farsotsår, samt deraf härrörande nöd; ja äfven ibland de bättre stånden detta förutan uppstående fattigdom och armod, och förnämligast då befolkningen i mohn af tid och odling hunnit tillväxa, samt det nödvändiga Industrin derjemte såsom följd tillbragt det mehnliga, en mängd proletärer, om hvilkas nöd ingen kan för eget bestånd sig bekymra, har jag derföre från längre tider beslutit att, till undgående delning af min förmögenhet, qvarstå uti min Ungkarlsställning, för att sålunda igenom dem, som öfver detta bestämma äga, få mina välmenande och bekymransfulla önsknningar uppfyllda.

Emedan berörde olägenheter och eländen känbarast upstå uti Landets norra del, så bestämmes början i Finland att i sinom tid ske, aldrärförst och till fullo inom Uleåborgs Län, börjandes ifrån Svenska, Norska och Rysk Arkangelska gränserna, och att sålunda utan afbrott med nästangräsande Län, fortsättas; Ändock så, att förr än till annat Län skrides, skall Comunerna inom det handhafvande Länets sedermera insedda behofver än vidare behöfliga understödast och afhjelpas.

Det ifrån 218,750 Rubel med $\frac{2}{7}$ delar för Finland utgående belopp, S. R. 62,500 bestämmes till Grundfond och under benämning L:a A.

1:o) för kommunala behofver såsom Jordbruks och skogs Modell farme, Folkskolor, bidrag till Jordgummor, Docktorer, Lake Medel, Sjuka, Fattiga och dylike Orkeslösa hindrade på hvilket sätt som hållst att kunna eller förmå arbeta; och i rundeligare mohn till bättre klassens nödlidande; Sparbanker, Understöd och lifränta för Oäkta och ej skyddegande barn, m. m. hvad för en komun anses af behof.

2:o) för Hungers-, Missväxt- och Farsotsår, Brand och andra Natur påkommande skador och olyckor, såsom Watten öfversvämning, Jordras, Hagel m. m. dylikt.

3:o) för bidrag till Bergverken, Morasters uttorkning, Sjöars af- och tilledning, Landsvägars uphjelpande och Kommunikationers befrämjande.

4:o) för Sjöfart och handel.

5:o) för Industri och slöjd.

6:o) för lifräntefond.

7:o) för Jernvägar, Kanaler och andra allmänt nyttiga företag.

Berörde grundfond S. R. 62,500 förräntas med ränta på ränta under ett tidlopp af 6 Serier, till 4 Millioner Rubel Silfver, hvarefter utdelning samt vidare förräntning och utdelning bör på sätt här nu utvises ske.

1:a Serien	125,000	Rubel Silfver				
2:a »	250,000	»				
3:e »	500,000	»				
4:e »	1,000,000	»				
5:e »	2,000,000	»				
6:e Serien 4,000,000	häraf $\frac{1}{4}$ delen	1,000,000	till Komunal Fonden			
7:e » 6,000,000	» $\frac{1}{3}$ delen	2,000,000	N:o 2.	N:o 3.	N:o 4.	N:o 5.
8:e » 8,000,000	» $\frac{1}{4}$ delen	2,000,000				
9:e » 12,000,000	» $\frac{1}{6}$ delen	2,000,000				
10:e » 20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	5,000,000	1,000,000	1,000,000	3,000,000	
11:e » 20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	5,000,000		2,000,000	3,000,000	
12:e » 20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	5,000,000		1,000,000	4,000,000	
13:e » 20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	5,000,000		2,000,000	3,000,000	
14:e » 20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	5,000,000		2,000,000	3,000,000	
15:e » 20,000,000	» $\frac{1}{2}$ ten	4,000,000		2,000,000	4,000,000	
Återstår 10,000,000		34,000,000	2,000,000	1,000,000	10,000,000	20,000,000

= 77 Millioner Rubel Silfver.

Om behofverna för med tidsandan uppstående nyttiga inrättningar erfordrade en längre förräntningstid, så fortsattes dermed på samma sätt; ty fullkomligt men icke bristfälligt bör hvarje fonds skäligen behof blifva, och främst för allt, alla märkeligt nödlidande blifva behöfliga understödda.

Årliga räntan från N:o 2 kan efter behof noga utgå, ty då N:o 1 upphör att anlitas, så kunna N:o 1 och 2 samt N:o 3 sammanslås till en reservfond med nu tillsammans utvisande 37 Millioner Rubel Silfver, för att af årliga räntan kunna vid förefallande omständigheter förse hvarje Kommuns behof.

Efter det behofvet för förenämnde 5 fonder N:o 1 à 5 blifvit afhjelpat, så förräntas Grundfondens återstående 10 Millioner Rubel till erfordrerligt belopp, såväl för en Lif-Ränte fond, om sådan, såsom förmonligare mot de då existerande för försäkringstagarene uttänkt, anses behöflig, som att årliga räntan måtte blifva tillräcklig för Jernvägsanläggningar samt för andra nyttiga behof.

De ifrån 231,250 Rubel för Finland med $\frac{2}{5}$ delar utgående 92,500 Rubel bestämmes till fond under benämning L:a B för Wettenskaper och sköna konster, Litterära Arbeten och skrifter gratis utdelning till allmoge, på det nödig förtida kännedom och hog förberedes, för att upprätthålla

och förvalta förtecknade fonder; samt för aflöningar, omkostnader och Resor till och för Dem, hvilka uti Styrelse-, Controllerings-, förvaltnings-, räckenskaps- och bokföringsväg skola redogöra för alla fonder.

Nämnde 92,500 Rubel skola förräntas i Serier

1:sta Serien till 125,000 Rubel

2:dra d:o » 250,000 »

3:dje d:o » 500,000 » och så vidare, att för

hvarje gång som kapitalet fördubblats, så utgör det en Serie.

Af denna fond L:a B för Finland årligen utkommande ränta, deraf deltagar och utbetalar Finland med $\frac{2}{5}$ delar uti de honorationssummor, hvilka till de deraf berättigade, skola på föreskrifvet sätt utgå; hvarjemte alla förvaltnings Omkostnader och Arvoden som angå hvardera fonderna L:a A och B skola af denna dertill bestämda fond intill Sjette seriens slut i L:a A utgå; och bör om förvaltnings Arvodet öfverenskommas pr % af för året influtna räntebelopp, t. ex. 1 % för 1:sta Serien, med afpassad nedsättning för efterföljande Serier, ända intills 7:de serien uti L:a A tager sin början, då utdelning till Kommunerna påbjuder förökad Förvaltnings personal och aflöning, samt dermed förändrad plan.

På det denna fond icke måtte betagas önskad kraft, samt att någon-ting i stort måtte i en framtid kunna värkas och utföras, så får till Af-löningar, Omkostnader, samt till Litterära behofver m. m. tillsammans icke mer än hälften af årliga räntan användas.

För det tids uppehåll som fonden L:a A rönt, under den tid som fonden L:a B vid förräntandet vunnit stöd, så tillkommer det fonden L:a A att af de gemensamt förräntande fonderna intills 6:te seriens utgång erhålla de högsta och minst tidspillande ränteinbetalningar.

Den Finlands Stats Cassa tillkommande procent penning (om något sådant ens komme i fråga), för de till Sverige öfvergående 295,000 Rubel, den finnes uti dessa för Finland bestämda 155,000 Rubel inbegripen.

Användandet af de för Sverige bestämda belopp skall ofvikeligen ske efter samma bestämmelser och Schema som för Finland blifvit bestämt och sålunda att:

Fonden L:a A erhåller $\frac{4}{7}$ delar af 218,750 Rubel med S. R. 125,000

och återstående $\frac{1}{7}$ del af D:o » » » 31,250 be-

stämnes under benämning af fonden L:a C för Svenska Coursens up-hjelpande, att till en början uti Sverige eller där högsta ränta kan fås, förräntas, och hvarigenom Serie tiden förkortas men sedan i Utlandet där

räntan förmonligst erlägges och säkerhet för Kapitalet finnes, vid förmonligaste Cours tillfälle utlånas och förräntas, och att derifrån vidare till egna och andra Länders Bolag, samt Läne- och Provins-Banker afgifvas, där högre ränta påräknas kan, och slutligen, då Kapitalet fått tillväxa, till Regeringar utlånas.

Enär denna fond L:a C igenom förräntning upphunnit till Etthundrade Millioner Riksdaler Svenskt Riks Mynt, då indrages till förmon för Staten halfva årliga räntan såväl i Ädel Metall efter utvisande behof, som uti Wexlars afgifvande, under det att utlåning och förräntningen i Utlandet och indragning af halfva årliga räntan sålunda bör utan afvikelse och efter utvisande Schema fortgå.

Antages att

11:te	Serien lämnar	100	Millioner Rdr.	Riksmynt	då indrages årliga räntan för $\frac{1}{2}$ va Kapitalet.	
12:te	»	»	100	»	Rdr. Riksmynt	
13:de	»	»	200	»	»	då indrages halfva räntan som ofvan.
14:de	»	»	200	»	»	
15:de	»	»	400	»	»	deraf indrages hälften som ofvan och att på enahanda sätt allt framgent fortfares.

Sverige bör i anseende till sin i L:a B ägande större och då redan tillvuxna lönefond, med god beräkning kunna underhålla sina egna Commanditer, hvilka å orter såsom London m. m. böra förenas med de Män hvilka för Handeln och Industrin äfven böra lika af Finland som af Sverige å Utrikes orter stabla hållas.

Alla Löner och Kostnads Utgifter utgå främst till så stort belopp som det någonsin erfordras, hvarefter resten af årliga halfva räntan tillfaller behofvet för Wettenskaper och sköna Konster.

En Committée bildas för att handhafva allt detta, hvaribland 2:ne Wettenskapsmän och 2:ne Handlande, hvilka inom hvar sin Corps utse de sina, och dessa utse en präses, hvilka tillsammans utse personer af hvarje stånd, och till antal efter behof.

Ofvanstående har jag med fullt förstånd och fri villja beslutit vara min yttersta villja och testamente, och har för detsammias bevitnande tillkallat 2:ne mina bekante Herrar Pontus Kleman och Samuel Johnson, som skedde i London den 20 December 1859.

E. J. Längman.

(Sigill.)

Att Herr Brukspatron Eric Johan Længman med fullt förstånd och fri vilja undertecknat detta dokument såsom sin yttersta vilja och testamente, varder af oss för detta ändamål tillkallade vittnen, af hvilka jag Johnson fått fullständig kännedom, härmed under Eds förpligtelse be-tygadt. London den 20 December 1859.

Sam. Johnson.

Pontus Kleman.

Lika lydande med originalet betygar

Ex officio
Carl Blackstadius.